

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2006/116/EÜ,

12. detsember 2006,

autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohta

(kodifitseeritud versioon)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõiget 2, artiklit 55 ja artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiivi 93/98/EMÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja ühtlustamine ⁽³⁾ on oluliselt muudetud ⁽⁴⁾. Selguse ja otstarbekuse huvides tuleks kõnealune direktiiv kodifitseerida.

(2) Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioonis ja teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsioonis (Rooma konventsioon) on sätestatud ainult osutatud õiguste kaitse miinimumtähtjad ning pikemate tähtaegade lubamise õigus on jäetud lepinguosalistele riikidele. Teatavad liikmesriigid on seda õigust kasutanud. Lisaks sellele ei ole teatavad liikmesriigid Rooma konventsiooni lepinguosalistesid.

(3) Sellest tulenevalt on autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaega reguleerivate siseriiklike õiguste vahel erinevusi, mis võivad takistada kaupade vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust ning moonutada konkurentsi ühisturul. Siseturu tõrgeteta toimimiseks tuleks ühtlustada liikmesriikide õigusnormid, et sellega muuta kaitse tähtjad kogu ühenduses ühesugusteks.

(4) On vaja sätestada nii kaitse tähtjad kui ka teatavad rakenduskorraga seotud sätted, näiteks see, millises kuupäevast kaitse tähtaega arvutatakse.

(5) Käesoleva direktiivi sätted ei tohiks mõjutada Berni konventsiooni artikli 14a lõike 2 punktide b, c ja d ega artikli 14a lõike 3 kohaldamist.

(6) Berni konventsioonis sätestatud minimaalne kaitse tähtaeg, s.o autori eluaeg ja 50 aastat pärast tema surma pidi tagama kaitse autorile ja tema järeltulijate kahele esimesele põlvkonnale. Keskmine eluiga ühenduses on pikenenud ja nimetatud tähtaeg ei ole enam piisavalt pikk, et hõlmata kaht põlvkonda.

(7) Teatavad liikmesriigid on pikendanud kaitse tähtaega üle 50 aasta pärast autori surma, et tasakaalustada maailmasõdade mõju autori teoste kasutamisele.

(8) Teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitsmise tähtjaks on teatavad liikmesriigid kehtestanud 50 aastat pärast õiguspärast avaldamist või üldsusele edastamist.

(9) Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) egiidi all 1996. aasta detsembris peetud diplomaatiline konverents viis WIPO esituse ja fonogrammide lepingu vastuvõtmiseni, mis käsitleb autorite ning esitajate ja fonogrammitootjate kaitset. Nimetatud leping tugevdab oluliselt autoriõigusega kaasnevate õiguste rahvusvahelist kaitset.

(10) Ühenduse õiguskorraga kaitstavate õigusnormide üks üldisi põhimõtteid on kehtivate õiguste nõuetekohane arvestamine. Seepärast ei tohi ühenduse õigusel põhineva autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtjad vähendada enne direktiivi 93/98/EMÜ kehtima hakkamist ühenduses õiguste omanikele tagatud kaitset. Selleks, et üleminekumeetmete mõju oleks minimaalne ja siseturg saaks tõhusalt toimida, peaks kaitsetähtaegade ühtlustamine toimuma pika aja jooksul.

(11) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitstuse tase peab olema kõrge, sest need õigused on intellektuaalse loomingu jaoks vajalikud. Nende õiguste kaitse tagab loomingu säilimise ja arengu autorite, kultuuritööstuse, tarbijate ja ühiskonna kui terviku huvides.

⁽¹⁾ 26. oktoobri 2006. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 12. oktoobri 2006. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 30. novembri 2006. aasta otsus.

⁽³⁾ EÜT L 290, 24.11.1993, lk 9. Direktiivi on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/29/EÜ (EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10).

⁽⁴⁾ Vt I lisa A osa.

- (12) Tagamaks kaitstuse kõrget taset, mis vastaks samal ajal ka siseturu nõudmistele ja vajadusele luua ühenduses kirjandusliku ja kunstilise loomingu harmoonilist arengut soodustav õiguslik keskkond, peaks ühtlustatud kaitse tähtaeg autoriõiguse puhul olema 70 aastat pärast autori surma või 70 aastat pärast seda, kui teos on õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks tehtud, ning autoriõigusega kaasnevate õiguste puhul 50 aastat alates sündmusest, millest arvestatakse tähtaja algust.
- (13) Kogumikke kaitstakse Berni konventsiooni artikli 2 lõike 5 kohaselt siis, kui sisu valiku ja korralduse põhjal on nende näol tegemist intellektuaalse loominguga. Kõnealuseid teoseid kaitstakse sellistena nagu nad on, ilma et see piiraks iga sellisesse kogumikku kuuluva teose autoriõigust. Seetõttu võib kogumikes sisalduvate teoste suhtes kohaldada spetsiifilisi kaitsetähtaegu.
- (14) Alati kui autoritena on nimetatud üks või mitu füüsilist isikut, tuleks kaitsetähtaeg arvutada nende surmast alates. Kogu teose või mõne selle osa autorsuse küsimus on faktiline asjaolu, mille võivad otsustada liikmesriigi kohtud.
- (15) Kaitsetähtaega tuleks arvestada alates Berni ja Rooma konventsioonide kohasele asjaomasele sündmusele järgnenud aasta esimesest jaanuarist.
- (16) Fotode kaitse kord on liikmesriikides erinev. Fotograafiateos Berni konventsiooni tähenduses on algupärane, kui see on autori enda intellektuaalne looming, mis kajastab tema isiksust ning sealjuures ei võeta arvesse muid tingimusi, näiteks väärtust ega otstarvet. Muude fotode kaitsega peaks tegelema siseriiklik õigus.
- (17) Vältimaks erinevusi autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse tähtaegades, tuleb kogu ühenduses kaitse tähtaja arvestamiseks sätestada sama alghetk. Esitamist, salvestamist, ülekandmist, õiguspäraselt avaldamist ja õiguspäraselt üldsusele edastamist, st autoriõigusega kaasneva õiguse objekti kõigil võimalikel viisidel avalikkusele tajutavaks muutmise mooduseid tuleks kaitse tähtaja arvutamisel arvesse võtta olenemata sellest, millises riigis toimub kõnealune esitamine, salvestamine, ülekandmine, õiguspäraselt avaldamine või õiguspäraselt üldsusele edastamine.
- (18) Ringhäälinguorganisatsioonide õigused oma ringhäälingusaadete suhtes, mida edastatakse kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu, ei tohiks olla alalised. Seepärast tuleb kaitse tähtaega arvestada ainult konkreetse ringhäälingusaate esmaülekandest. Käesolevat sätet tuleks tõlgendada selliselt, et oleks välistatud uue kaitse tähtaja alustamine, kui ühe ringhäälingusaate edastus on varasemaga identne.
- (19) Liikmesriikidele peaks jääma vabadus säilitada või kehtestada muid autoriõigusega kaasnevaid õigusi, eelkõige seoses kriitiliste ja teaduslike väljaannete kaitsega. Ühenduse tasandil läbipaistvuse tagamiseks peavad liikmesriigid, kes kehtestavad uusi autoriõigusega kaasnevaid õigusi, sellest siiski komisjonile teatama.
- (20) Tuleks täpsustada, et käesolev direktiiv ei kehti moraalsete õiguste suhtes.
- (21) Teoste puhul, mille päritoluriik Berni konventsiooni tähenduses on kolmas riik ja mille autor ei ole ühenduse kodanik, tuleks kaitse tähtaegu võrrelda tingimusel, et ühenduses kohaldatav tähtaeg ei ole pikem kui käesoleva direktiiviga kehtestatud.
- (22) Kui õiguste omanikul, kes ei ole ühenduse kodanik, on rahvusvahelise kokkuleppe alusel õigus kaitsele, peaks autoriõigusega seotud õiguste kaitse tähtaeg olema sama, mis on ette nähtud käesoleva direktiiviga. Siiski ei tohiks see olla pikem kui selle kolmanda riigi kehtestatud tähtaeg, mille kodanik õiguse omanik on.
- (23) Tähtaegade võrdlemise tagajärjel ei tohiks liikmesriigid sattuda vastuollu oma rahvusvaheliste kohustustega.
- (24) Liikmesriikidele peaks jääma vabadus võtta vastu sätteid kaitstud teoste ja muude kaitstud objektide kasutamist käsitlevate ja enne käesolevast direktiivist tulenevat kaitse tähtaja pikendamist sõlmitud lepingute tõlgendamise, kohandamise ja täiendava rakendamise kohta.
- (25) Omandatud õiguste ja õiguspäraselt ootuste austamine on ühenduse õiguskorra osa. Liikmesriigid võivad eelkõige sätestada, et teatavatel tingimustel ei tekita käesoleva direktiivi kohaselt taastunud autoriõigus ja sellega kaasnenud õigused tasu maksmise kohustust isikutele, kes kasutasid teoseid heauskselt ajal, mil sellised teosed olid üldkasutatavad.
- (26) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas esitatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Autori õiguste ajaline kehtivus

1. Berni konventsiooni artiklis 2 osutatud kirjandus- või kunstiteose autori õigused kehtivad autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma olenemata kuupäevast, mil teos muutus õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks.

2. Mitme autori loodud teose puhul arvutatakse lõikes 1 osutatud tähtaega viimase elusolnud autori surmast.

3. Anoniimse või pseudonüümi all loodud teose puhul on kaitse tähtaeg 70 aastat pärast seda, kui teos õiguspäraselt üldsusele avaldati. Kui autori kasutatud pseudonüüm ei jäta tema isiku suhtes kahtlust või kui autor avaldab oma isiku esimeses lauses osutatud aja jooksul, siis kohaldatakse siiski lõikes 1 osutatud kaitse tähtaega.

4. Kui liikmesriik näeb ette erisätteid, mis käsitlevad autoriõigust kollektiivse teose puhul või juriidilise isiku määramist õiguste omanikuks, arvutatakse kaitse tähtaeg vastavalt lõike 3 sätetele, välja arvatud juhul, kui teose kui sellise loonud füüsilised isikud on üldsusele avaldatud teose versioonis autoritena identifitseeritud. Käesolev lõige ei piira identifitseeritud autorite õigusi, kelle identifitseeritavat panust sellised teosed sisaldavad, ning sellise panuse suhtes kohaldatakse lõigete 1 või 2 sätteid.

5. Kui teos avaldatakse köidete, osade, vihikute, numbrite või seeriadena ja kaitse tähtaeg algab hetkest, mil teos õiguspäraselt üldsusele avaldati, arvestatakse iga sellise elemendi kaitse tähtaega eraldi.

6. Kui teose kaitse tähtaega ei arvestata autori või autorite surmast ja teost ei ole üldsusele õiguspäraselt avaldatud 70 aasta jooksul pärast selle loomist, siis kaitse lõpetatakse.

Artikkel 2

Kinematograafilised ja audiovisuaalsed teosed

1. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamist režissööri loetakse sellise teose autoriks või üheks selle autoritest. Liikmesriikidele jääb vabadus määrata teisi kaasautoreid.

2. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose kaitse tähtaeg lõpeb 70 aastat pärast järgmistest isikutest viimasena elus olnud isiku surma olenemata sellest, kas need isikud on määratud kaasautoriks või ei: peamine režissöör, stsenaariumi autor, dialoogi autor ning spetsiaalselt kinematograafilises või audiovisuaalses teoses kasutamiseks loodud muusika helilooja.

Artikkel 3

Autoriõigusega kaasnevate õiguste ajaline kehtivus

1. Esitajate õigused aeguvad 50 aastat pärast esituse kuupäeva. Kui esituse salvestus on õiguspäraselt avaldatud või kõnealuse ajavahemiku jooksul õiguspäraselt üldsusele edastatud, aeguvad õigused 50 aastat pärast esimese sellise avaldamise või esimese sellise üldsusele edastamise kuupäeva olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

2. Fonogrammitootjate õigused lõpevad 50 aastat pärast salvestuse tegemist. Seevastu juhul, kui fonogramm on nimetatud ajavahemiku jooksul seaduspäraselt välja antud, lõpevad

nimetatud õigused 50 aastat pärast seaduspärase esmaväljaande kuupäeva. Kui esimeses lauses nimetatud tähtaja jooksul ei ole seaduspäraselt väljaandmist toimunud ning fonogramm on selle tähtaja jooksul seaduspäraselt üldsusele edastatud, lõpevad nimetatud õigused 50 aastat pärast esimese seaduspärase üldsusele edastamise kuupäeva.

Siiski ei too käesolev lõige kaasa fonogrammitootjate õiguste uuesti kaitse alla võtmist, juhul kui direktiivi 93/98/EMÜ artikli 3 lõikega 2 enne selle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiviga 2001/29/EÜ (autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas) muutmist kehtinud redaktsiooni kohaselt antud kaitsetähtaja lõppemise tagajärjel ei olnud nende õigused 22. detsembril 2002. aastal enam kaitstud.

3. Filmi esmasalvestuse tootjate õigused aeguvad 50 aastat pärast salvestuse tegemist. Kui film on õiguspäraselt avaldatud või kõnealuse ajavahemiku jooksul õiguspäraselt üldsusele edastatud, aeguvad õigused siiski 50 aastat pärast esimese sellise avaldamise või esimese sellise üldsusele edastamise kuupäeva olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem. Termin "film" tähendab kinematograafilist või audiovisuaalset teost või liikuvaid pilte, koos heliga või ilma.

4. Ringhäälinguorganisatsioonide õigused aeguvad 50 aastat pärast ringhäälingusaate esmakordset edastamist kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu.

Artikkel 4

Varem avaldamata teoste kaitse

Isikule, kes pärast autoriõigusega antava kaitse aegumist esmakordselt avaldab või edastab õiguspäraselt üldsusele varem avaldamata teose, tagatakse autori majanduslike õiguste kaitsega samaväärne kaitse. Selliste õiguste kaitse tähtaeg on 25 aastat alates ajast, mil teos esmakordselt õiguspäraselt avaldati või üldsusele edastati.

Artikkel 5

Kriitilised ja teaduslikud väljaanded

Liikmesriigid võivad kaitsta avalikkusele kättesaadavaks saanud kriitilisi ja teaduslikke väljaandeid. Selliste õiguste kaitse maksimaalne tähtaeg on 30 aastat alates ajast, mil väljaanne esmakordselt õiguspäraselt avaldati.

Artikkel 6

Fotode kaitse

Fotosid, mis on algupärased, s.o mille puhul on tegemist autori enda intellektuaalse loominguga, kaitstakse vastavalt artiklile 1. Kaitse kohaldamise otsuse tegemisel ei kohaldata muid kriteeriume. Liikmesriigid võivad ette näha muude fotode kaitse.

*Artikkel 7***Kaitse kolmandate riikide puhul**

1. Kui teose päritoluriik Berni konventsiooni tähenduses on kolmas riik ja teose autor ei ole ühenduse kodanik, aegub liikmesriikides tagatava kaitse tähtaeg teose päritoluriigis tagatava kaitse aegumise kuupäeval, kuid see tähtaeg ei või olla pikem kui sätestatud artiklis 1.

2. Artiklis 3 sätestatud kaitse tähtaegu kohaldatakse ka õiguste omanike suhtes, kes ei ole ühenduse kodanikud, kui liikmesriigid neile seda kaitset pakuvad. Ilma et see piiraks liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, aegub liikmesriikides pakutava kaitse tähtaeg hiljemalt kuupäeval, mil aegub kaitse selles riigis, mille kodanik õiguste omanik on, ning see tähtaeg ei või olla pikem kui on sätestatud artiklis 3.

3. Kui liikmesriigis kehtis 29. oktoobril 1993. aastal eelkõige rahvusvahelistest kohustustest tulenevalt pikem kaitse tähtaeg kui lõigete 1 ja 2 sätetega ette nähtud, võivad nad sellise kaitse säilitada kuni sõlmitakse rahvusvahelised kokkulepped autoriõiguse ja sellega kaasnevate õigustega antava kaitse tähtaegade kohta.

*Artikkel 8***Tähtaegade arvutamine**

Käesoleva direktiiviga ettenähtud tähtaegu arvutatakse nende aluseks olevale sündmusele järgneva aasta esimesest jaanuarist.

*Artikkel 9***Moraalsed õigused**

Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigusnorme, mis reguleerivad moraalset õigusi.

*Artikkel 10***Ajaline kohaldatavus**

1. Kui 1. juulil 1995. aastal oli liikmesriigis juba alanud kaitse tähtaeg, mis on pikem kui käesoleva direktiiviga ettenähtud vastav tähtaeg, ei lühenda käesoleva direktiivi mõju kõnealust kaitse tähtaega selles liikmesriigis.

2. Käesolevas direktiivis sätestatud kaitse tähtaegu kohaldatakse kõigi teoste ja kaitstavate objektide suhtes, mis olid lõikes 1 osutatud kuupäeval vähemalt ühes liikmesriigis kaitstud autoriõigust või sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate siseriiklike sätetega või mis vastavad [nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas] ⁽¹⁾ kohase kaitse kriteeriumidele.

3. Käesolev direktiiv ei piira kasutamist, mis on toimunud enne lõikes 1 osutatud kuupäeva. Liikmesriigid võtavad vastu eelkõige kolmandate isikute omandatud õiguste kaitseks vajalikud sätted.

4. Liikmesriigid ei pea kohaldama artikli 2 lõike 1 sätteid enne 1. juulit 1994 loodud kinematograafiliste ja audiovisuaalsete teoste suhtes.

*Artikkel 11***Teatamine ja edastamine**

1. Liikmesriigid teatavad komisjonile viivitamata kõigist valituse plaanidest kehtestada uusi autoriõigusega kaasnevaid õigusi ning edastavad ka nende õiguste kehtestamise põhjused ja nende kaitse kavandatava tähtaja.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide tekstid.

*Artikkel 12***Kehtetuks tunnistamine**

Direktiiv 93/98/EMÜ tunnistatakse kehtetuks; see ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas esitatud direktiivide siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja neid tuleks lugeda kooskõlas II lisa esitatud vastavustabeliga.

*Artikkel 13***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

⁽¹⁾ EÜT L 346, 27.11.1992, lk 61. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2001/29/EÜ.

Artikkel 14

Strasbourg, 12. Detsember 2006.

Adressaadid

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

J. BORRELL FONTELLES

M. PEKKARINEN

LISA I

A OSA

Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos muudatusega

Nõukogu direktiiv 93/98/EMÜ
(EÜT L 290, 24.11.1993, lk 9)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/29/EÜ
(EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10)

ainult artikli 11 lõige 2

B OSA

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtajad

(osundatud artiklis 12)

Direktiiv	ülevõtmise tähtaeg	kohaldamise tähtaeg
93/98/EMÜ	1. juuli 1995 (artiklid 1 kuni 11)	19. november 1993 (artikkel 12) Kuni 1. juuli 1997 selles osas, mis puudutab artikli 2 lõiget 1 (artikli 10 lõige 5)
2001/29/EÜ	22. detsember 2002	

LISA II

Vastavustabel

Direktiiv 93/98/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artiklid 1 kuni 9	Artiklid 1 kuni 9
Artikli 10 lõiked 1 kuni 4	Artikli 10 lõiked 1 kuni 4
Artikkel 10 lõige 5	—
Artikkel 11	—
Artikkel 12	Artikli 11 lõige 1
Artikli 13 lõike 1 esimene lõik	—
Artikli 13 lõike 1 teine lõik	—
Artikli 13 lõike 1 kolmas lõik	Artikli 11 lõige 2
Artikli 13 lõige 2	—
—	Artikkel 12
—	Artikkel 13
Artikkel 14	Artikkel 14
—	Lisa I
—	Lisa II